

การพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพ ของนักศึกษาครูสังคมศึกษา

The Development of an Instructional Management Model to Enhance Professional Skills of Social Studies Student Teachers

ญดาภักดิ์ กิจทวี¹ ปณณัฐ กิจรุ่งเรือง² สิริวรรณ ศรีพหล³ อรพิน ศิริสัมพันธ์⁴

Yadaphak Kittawee¹, Poranat Kitroongrueng², Siriwan Sripahol³ and Orapin Sirisamphan⁴

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา 2) ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา ในประเด็นต่อไปนี้ 2.1) เพื่อประเมินทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา 2.2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ของนักศึกษาครูสังคมศึกษาก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา และ 2.3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครูสังคมศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษาที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ทดลองในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560 เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่า t (t-test for dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา (ELCPP Model) มีองค์ประกอบของ คือ 1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอน 4) เงื่อนไขของการนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไปใช้ ซึ่งมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบมี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์ (Experience analysis : E) ขั้นที่ 2 ขั้นเชื่อมโยงความรู้ (Linking Knowledge : L) ขั้นที่ 3 ขั้นประยุกต์ตามบริบท (Contextual Generation : C) ขั้นที่ 4 ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practice : P) ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนการปฏิบัติ (Practice Reflects : P)

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา 2.1) ผลการประเมินทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา มีทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา อยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 2.43$, S.D. = 0.20) 2.2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาของนักศึกษาครู หลังการทดลองใช้ ($\bar{x} = 17.77$, S.D. = 2.51) สูงกว่าก่อนการทดลองใช้ ($\bar{x} = 11.10$, S.D. = 3.05)

¹นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

³ศาสตราจารย์ ดร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

⁴ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.3) ความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.57, S.D. = 0.42)

คำสำคัญ รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา

ABSTRACT

This research aims to 1) develop the instructional management model to enhance professional skills of social studies student teachers 2) to investigate the result in experiment of the instructional management model to enhance professional skills of social studies student teachers 2.1) to evaluate the professional skills of social studies student teachers after the experiment of the instructional management model to enhance professional skills of social studies student teachers, 2.2) to compare the learning achievements in social studies subject area of social studies student teachers using pre-experiment and post-experiment of the instructional management model to enhance professional skills of social studies student teachers and 2.3) to evaluate the social studies student teachers' satisfaction of the instructional management model to enhance professional skills of social studies student teachers. A target group sample of the research is of the fourth-year social studies student teachers who study in the faculty of education of Kanchanaburi Rajabhat University at the first semester of the academic year of 2560. The research is a research and development. The data is analyzed by the average ($\bar{x}$), the standard deviation (S.D.), t-test for dependent and content analysis.

The research findings revealed that 1) the instructional management model to enhance professional skills of social studies student teachers (ELCPP Model) consisted of the following key elements which were 1) the principles of the instructional management model 2) the objectives of the instructional management model 3) the process of instruction of the instructional management model in relation with the five stages of the instructional management model, which were Stage 1: Experience Analysis (E), Stage 2: Linking Knowledge (L) Stage 3: Contextual Generation (C) Stage 4: Practice (P) and Stage 5: Practice Reflects (P), and 4) the conditions of the application 2) the results of the experiment of the instructional management model to enhance professional skills of social studies student teachers 2.1) the result of the post-experiment of the instructional management model to enhance professional skills of social studies student teachers had the professional skills of social studies student teachers at high level ($\bar{x}$ = 2.43, S.D. = 0.20), 2.2) the result of the compare the learning achievements of social studies subject area of the social studies student teachers of the post-experiment ($\bar{x}$ = 17.77, S.D. = 2.51) was higher than the pre-experiment result ($\bar{x}$ = 11.10, S.D. = 3.05) with significant different at .05, 2.3) the result of the evaluation of social studies student teachers' satisfaction of the instructional management model to enhance professional skills of social studies student teachers was in the highest level ($\bar{x}$ = 4.57, S.D. = 0.42).

Keywords: Instructional management model, Professional skills of social studies student teachers

ภูมิหลัง

โลกยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งการแข่งขันทางสังคม ส่งผลต่อการปรับตัวเพื่อให้ทัดเทียมและเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคมทุกมิติรอบด้าน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่เกิดวิวัฒนาการความก้าวหน้า ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมของมนุษย์ การกำหนดยุทธศาสตร์ และการสร้างความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งที่ทำนาย ศักยภาพและความสามารถของมนุษย์ที่จะสร้างนวัตกรรมทางการเรียนรู้ในลักษณะต่างๆ ให้เกิดขึ้น ดังนั้นการเสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะทาง ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และสมรรถนะของการรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลง จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่ต้องเกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนในการเรียนรู้ให้เท่าทันกับยุคสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันอุดมศึกษาไทย ต้องให้ความสำคัญกับการสร้างบัณฑิตที่พร้อมปรับตัว มีทักษะในการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลาง ความแตกต่างของเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมและภาษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และมี ศักยภาพสูงเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ (สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2556, หน้า 1-4)

การให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษาในการผลิต บัณฑิต จึงเป็นนโยบายที่ประเทศจะต้องพัฒนาอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม สถาบันอุดมศึกษาต้องปรับปรุง หลักสูตรการเรียนการสอนให้ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ มากกว่าการท่องจำ และมีทักษะในการทำงานมากกว่า การรู้รอบในเชิงทฤษฎี นอกจากนี้ต้องปรับเปลี่ยนระบบ การผลิตบัณฑิตสำหรับศตวรรษที่ 21 ให้มีความสามารถ ที่หลากหลาย พัฒนาทักษะขั้นสูง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ เป็นที่ยอมรับให้กับสังคมในคุณภาพของบัณฑิต การยกระดับ และการพัฒนาครูปัจจุบัน (พิณสุดา สิริรังษศิริ, 2557, หน้า 8) พบว่าในการผลิตครู เน้นคุณลักษณะครูที่ต้องการ ควรเป็นครูที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูและผู้ให้ มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนรู้ เป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นนวัตกรรม ผู้สร้างแรงบันดาลใจ เท่าทันเทคโนโลยี มีคุณธรรม มีความภาคภูมิใจใน

ความเป็นไทย รู้และเข้าใจอัตลักษณ์ของความเป็นพลเมือง และพลโลก

ทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษาถือเป็น องค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนานักศึกษาครูสังคมศึกษา ที่ต้องได้รับการพัฒนาทักษะตามขอบข่ายวิชา สถาบัน หลักสูตรครูผู้สอนสังคมศึกษาประเทศสหรัฐอเมริกา (TCI, 2010, p. 38) ได้กล่าวถึงทักษะวิชาชีพของครูสังคมศึกษา ที่ครูผู้สอนต้องใช้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา ประกอบด้วย ทักษะแผนที่ การจัดทำพหุ มุม การวิเคราะห์หลักฐานชั้นต้น กราฟ การตีความกราฟ และการอ่านเส้นเวลา โดยทักษะทางแผนที่ ทางสภาพสังคมศึกษา แห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา (NCSS, 2011, p. 13) ได้กล่าวไว้เช่นเดียวกันว่า ทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครู สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 สามารถบูรณาการเข้าไปใน หลักสูตรวิชาสังคมศึกษา คือ ทักษะทางแผนที่ สอดคล้อง กับ Kelly (2015, pp. 1-2) ได้กล่าวถึงทักษะในวิชาสังคม ศึกษา ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนที่ต้องการประสบความสำเร็จ ในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ประกอบด้วย การใช้แผนที่ การเข้าใจในการใช้เส้น การตีความข้อมูลจากกราฟ ตาราง และภาพ ทักษะการเปรียบเทียบและความแตกต่าง การรับรู้ ทำความเข้าใจ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ การวิเคราะห์แหล่งข้อมูล ชั้นต้นและชั้นรอง การทำข้อสรุปทั่วไปจากข้อมูลเฉพาะ Education Scotland (2015, p. 2) กล่าวถึงทักษะของสาระ ศาสนาศิลปธรรม จริยธรรม คือ การสะท้อนจากการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ และการตัดสินใจ นอกจากนั้น ทักษะสำคัญ สำหรับการศึกษาคือความเป็นพลเมือง (Kirlin, 2003, p. 14) คือ การเรียนรู้เพื่อองค์การ การสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจ เพื่อแก้ปัญหา และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ Gersmehl and others (2015, p. 3) กล่าวถึงทักษะสำคัญของภูมิศาสตร์ ประกอบด้วย การถามคำถามทางด้านภูมิศาสตร์ การเก็บ รวบรวมสารสนเทศภูมิศาสตร์ การจัดการสารสนเทศ ภูมิศาสตร์ การวิเคราะห์สารสนเทศภูมิศาสตร์ และการ ตอบคำถามทางด้านภูมิศาสตร์ และทักษะทางประวัติศาสตร์ ที่กำหนดโดยสมาคมครูประวัติศาสตร์ของประเทศออสเตรเลีย (HTAA, 2015, pp. 1-2) ประกอบด้วย ดังนี้ การลำดับเหตุการณ์ การใช้คำศัพท์และแนวคิดทางประวัติศาสตร์ การใช้คำถาม

และการวิจัยทางประวัติศาสตร์ การตีความ การอธิบาย และการสื่อสาร และทักษะที่สำคัญของนักเศรษฐศาสตร์ (Grant, 2015, p. 5) คือ การติดต่อสื่อสาร ทักษะเชิงตัวเลข การคำนวณ การตีความข้อมูลที่น่าสนใจอย่างหลากหลาย รูปแบบ การตีความจากแผนภาพ กราฟ การวิเคราะห์ และประเมินปัญหาทางเศรษฐกิจ และการแก้ปัญหา ทั้งนี้ ทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา จึงมีความจำเป็นต่อการนำไปพัฒนานักศึกษาครูสังคมศึกษา

จากการประมวลถึงปัจจัยในการผลิตนักศึกษาครูของสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี โดยพิจารณาจากโครงสร้างของหลักสูตร และงานวิจัยคุณลักษณะบัณฑิตของผู้ใช้บัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี : สาขาวิชาสังคมศึกษาจากผู้ใช้บัณฑิตของสาขาวิชาสังคมศึกษา ทำให้เกิดข้อค้นพบว่า หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ยังไม่มีจุดเน้นของการพัฒนาบัณฑิตวิชาชีพครูสังคมศึกษาที่จะพัฒนาทักษะวิชาชีพของครูสังคมศึกษาอย่างแท้จริง หากมีการพัฒนาทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษาที่เหมาะสม จะทำให้เกิดการพัฒนาบัณฑิตครูสังคมศึกษาที่มีทั้งความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูสังคมศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการพัฒนาทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา และได้ดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาให้นักศึกษาครูสังคมศึกษามีการพัฒนาทักษะวิชาชีพ โดยจัดในรูปของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษาในรายวิชา 102301 การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา จำนวนหน่วยกิต 3 (2-2-5) ในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาเอกบังคับ ตามหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555 ซึ่งเป็นรายวิชาที่มีโครงสร้างเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้แกนกลางและตัวชี้วัด กลุ่มสาระสังคมศึกษา การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ เทคนิคและทักษะการจัดการ

เรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การทดลอง สอน การวิเคราะห์หลังการสอน การปรับปรุงและพัฒนา การเขียนรายงานผลการจัดการเรียนรู้ ที่สามารถบูรณาการทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษาได้อย่างเหมาะสม และพัฒนาทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษาได้ตามขอบข่ายของสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาได้อย่างแท้จริง อีกทั้งรายวิชาดังกล่าว มีประเด็นที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของสังคมศึกษา สามารถเชื่อมโยงให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะและพัฒนาตนเองก้าวสู่วิชาชีพครูในอนาคต โดยคาดหวังว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจะช่วยให้นักศึกษาครูสังคมศึกษาของหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา เป็นต้นแบบของการพัฒนานักศึกษาครูสังคมศึกษาที่มีคุณภาพ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้
  - 2.1 เพื่อประเมินทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา
  - 2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาของนักศึกษาครูสังคมศึกษา ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา
  - 2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 2 หมู่เรียน หมู่เรียนที่ 1 จำนวน 30 คน หมู่เรียนที่ 2 จำนวน 29 คน รวมทั้งสิ้น 59 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 หมู่เรียนที่ 1 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random) โดยใช้หมู่เรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือและคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา 102301 การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
2. แบบบันทึกสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน
3. แบบประเมินทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครู สังคมศึกษา
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา 102301 การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครู สังคมศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครู สังคมศึกษา

ดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องทางภาษา และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ด้านการจัดเรียนการสอนสังคมศึกษา จำนวน 2 ท่าน ด้านการออกแบบการเรียนการสอน จำนวน 1 ท่าน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน จำนวน 1 ท่าน และ ด้านการวัดและการประเมินผล จำนวน 1 ท่าน และมีการ

หาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แนวคิดการวิจัยและพัฒนา (R&D : Research and Development) และแนวคิดแบบจำลองการออกแบบการเรียนการสอน (ADDIE Model) 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Research (R1) : Analysis (A))

1. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเชิงนโยบายทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครู สังคมศึกษา
2. ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555)
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ข้อมูลความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิตครู ผู้ใช้บัณฑิตครู และนักศึกษาครู และดำเนินการสัมภาษณ์
4. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิตครู ผู้ใช้บัณฑิตครู และนักศึกษาครู
5. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา
6. จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา เพื่อรับรองทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน ประกอบด้วย ด้านภูมิศาสตร์ ด้านประวัติศาสตร์ ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านหน้าที่พลเมือง ด้านศาสนา และด้านการสอนสังคมศึกษา
7. กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบ
(Development (D1) : Design and Development (D&D))

1. จัดทำร่างรูปแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา โดยมีองค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์ (Experience analysis) ขั้นที่ 2 ขั้นเชื่อมโยงความรู้ (Linking Knowledge) ขั้นที่ 3 ขั้นประยุกต์ตามบริบท (Contextual Generation) ขั้นที่ 4 ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practice) ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนการปฏิบัติ (Practice Reflects) และเงื่อนไขของการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ ที่ประกอบด้วย หลักการตอบสนอง ระบบสังคม ระบบสนับสนุน

2. ตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ความเป็นไปได้และการนำไปใช้ โดยวิธีสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยมีผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน จำนวน 8 ท่าน ประกอบด้วย ด้านภูมิศาสตร์ ด้านประวัติศาสตร์ ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านหน้าที่พลเมือง ด้านปรัชญาและศาสนา ด้านการสอนสังคมศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

3. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา 102301 การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา 2) แบบบันทึกสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน 3) แบบประเมินทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา 102301 การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา และ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูสังคมศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา

4. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

5. ปรับปรุงร่างรูปแบบการจัดการเรียนการสอน และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้
(Research (R2) : Implementation (I))

1. ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา 102301 การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ก่อนการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน

2. ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา

3. ประเมินทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา หลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน

4. ประเมินประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา 102301 การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา หลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน

5. สอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูสังคมศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา ประเมินผลรูปแบบ
(Development (D2) : Evaluation (E))

1. ปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา

2. จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สำหรับนักศึกษา อาจารย์ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อรับรองรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา

3. ขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของครูสังคมศึกษา (ELCPP Model) โดยการจัดการอบรมให้กับศิษย์เก่าและนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาที่สนใจเข้าร่วมในการอบรม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$), ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. ค่า t (t-test for dependent)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษารายวิจัย ปรากฏผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา (ELCPP Model) มีองค์ประกอบของรูปแบบ คือ 1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบมี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์ (Experience analysis : E) ขั้นที่ 2 ขั้นเชื่อมโยงความรู้ (Linking Knowledge : L) ขั้นที่ 3 ขั้นประยุกต์ตามบริบท (Contextual Generation : C) ขั้นที่ 4 ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practice : P) ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนการปฏิบัติ (Practice Reflects : P) 4) เงื่อนไขของการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ ซึ่งในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียน การสอนผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คือ การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) การออกแบบระบบการเรียนการสอน (ADDIE Model) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด การพัฒนาทักษะพิสัยของแฮร์โรว์ (Harrow's Instructional Model for psychomotor Domain) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะพิสัยของ เดวีส์ (Davies' Instructional Model for Psychomotor Domain) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Bruner's Cognitive Development theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (A Theory of Meaningful Verbal Learning) ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism Theory) และทำการสังเคราะห์ทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา ประกอบด้วย 1) ทักษะหลัก ประกอบด้วย 1.1) การเปรียบเทียบ 1.2) การจัดหมวดหมู่ 1.3) การตีความ 1.4) การทำข้อสรุปทั่วไปจากข้อมูลเฉพาะ และ 2) ทักษะเฉพาะสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2.1) สารสนเทศ ศีลธรรม จริยธรรม คือ การสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ 2.2) สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม คือ การตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหา 2.3) สารเศรษฐศาสตร์ คือ การตีความจากแผนภาพ 2.4) สารประวัติศาสตร์ คือ การวิเคราะห์หลักฐาน และ

การอ่านเส้นเวลา 2.5) สารภูมิศาสตร์ คือ การใช้แผนที่เพื่อนำมาพิจารณาในการสร้างและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนจากผู้เชี่ยวชาญ 8 คน แสดงว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา (ELCPP Model) ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม มีความสอดคล้องเชิงโครงสร้าง สามารถนำไปทดลองใช้และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไปได้

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา

2.1 ประเมินทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา มีทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 2.43$, S.D. = 0.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายทักษะ พบว่า นักศึกษามีทักษะการอ่านเส้นเวลา เป็นลำดับที่หนึ่ง อยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 2.83$, S.D. = 1.10) รองลงมา คือ ทักษะการเปรียบเทียบ และทักษะการจัดหมวดหมู่ อยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 2.54$, S.D. = 0.31) ทักษะการวิเคราะห์หลักฐาน อยู่ในระดับดีเป็นลำดับที่สาม ($\bar{x} = 2.50$, S.D. = 0.25) ทักษะการใช้แผนที่ อยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 2.46$, S.D. = 0.17) ทักษะการตีความจากแผนภาพ กราฟ อยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 2.41$, S.D. = 0.36) ทักษะการสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 2.40$, S.D. = 0.41) ทักษะการตีความ อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{x} = 2.22$, S.D. = 0.23) ทักษะการทำข้อสรุปทั่วไปจากข้อมูลเฉพาะ อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{x} = 2.21$, S.D. = 0.27) และทักษะการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหา อยู่ในระดับพอใช้ เป็นลำดับสุดท้าย ($\bar{x} = 2.18$, S.D. = 0.19)

2.2 ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาของนักศึกษาครูสังคมศึกษา หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการ

ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา 102301 การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา ($\bar{x} = 17.77$, S.D. = 2.51) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา 102301 การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ก่อนการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา ($\bar{x} = 11.10$, S.D. = 3.05)

2.3 ประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครูสังคมศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดในด้านประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับเป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.53) รองลงมาคือด้านเนื้อหา (ทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา) ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.38) ด้านความพึงพอใจโดยภาพรวม เป็นลำดับที่สาม ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.56) และกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการเรียนการสอนตามรูปแบบ ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.40) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา (ELCPP Model) ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 ท่าน ในภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสม ซึ่งแสดงว่า

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและสอดคล้องเชิงโครงสร้าง สามารถนำไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไปได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา ได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบโดยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอน และ 4) เงื่อนไขของการนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไปใช้ ซึ่งในแต่ละขั้นตอนได้ผ่านการสังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา และมีการดำเนินการและวิธีการอย่างเป็นระบบ เป็นแนวคิดเชิงปฏิบัติ โดยมีการแก้ไขปัญหอย่างเป็นลำดับ ขั้นตอน และสมเหตุสมผลตามหลักวิทยาศาสตร์ เป็นการมองความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผล ซึ่งนำไปใช้ในการตรวจผลลัพธ์ที่ได้ หากผลที่ได้ไม่สมบูรณ์ ก็สามารถปรับปรุงแก้ไขใหม่จนกว่าจะได้ผลลัพธ์ที่สมบูรณ์ (Romiszowski, 1981, p. 5) ซึ่งในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเป็นลักษณะของการวิจัยและพัฒนา ที่เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าที่กระทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ และประยุกต์ความรู้ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ (องอาจ นัยพัณณ์, 2554, หน้า 232) และรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงทฤษฎี (Theoretical Model) ที่สร้างขึ้นจากกรอบความคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐานตัวทฤษฎีไม่ใช่รูปแบบหรือแบบจำลองแต่เป็นตัวช่วยให้เกิดรูปแบบโครงสร้างที่สัมพันธ์กัน เป็นไปตามแนวคิดของสไตเนอร์ (Steiner, 1988, pp. 20-45) ที่มีการออกแบบระบบการเรียนการสอนเป็นไปตามขั้นตอนการออกแบบระบบการเรียนการสอนของ ทิศนา แคมมณี (2555, หน้า 215) โดยมีการออกแบบระบบการเรียนการสอน เพื่อใช้ในการวางแผนการสอน การออกแบบระบบการเรียนการสอนที่มีการวางแผนที่ดีจึงทำให้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญพจน พ่วงแพ (2557, หน้า 242) ได้ทำการวิจัยเรื่อง

รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา (RLASA Model) มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบ 5 ขั้นตอน ที่ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ การจัดการเรียนการสอนจากผู้เชี่ยวชาญ สอดคล้องกับ ผู้วิจัยที่ดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน ที่เป็นระบบ ขั้นตอนชัดเจน ทำให้รูปแบบการจัดการเรียน การสอนมีความเหมาะสม และนำไปใช้ในการจัดการเรียน การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ตามที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ก่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นระบบ มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาการศึกษาใน ระดับอุดมศึกษาของชาติต่อไป

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา

2.1 ทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา ซึ่งทักษะวิชาชีพของครูสังคมศึกษา ที่นำมาใช้ในการวิจัย ครั้งนี้เป็นพัฒนาทางด้านทักษะ ซึ่งทักษะถือเป็น สมรรถนะหนึ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับบุคคล และเป็นสมรรถนะหนึ่งของบุคคล เรียกว่า สมรรถนะ ทางหน้าที่ (functional competency) (Deist and Winterton, 2005, pp. 27-46) ทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคม ศึกษาที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีความสำคัญต่อการ ประกอบอาชีพครูสังคมศึกษาที่ใช้สอนในระดับชั้นประถม และมัธยมศึกษา สอดคล้องกับ สถาบันหลักสูตรครูผู้สอน สังคมศึกษา (TCI, 2010, p. 38) ได้กล่าวถึงทักษะวิชาชีพ ของนักศึกษาครูสังคมศึกษา ที่ประกอบด้วยทักษะ ดังนี้ ทักษะแผนที่ การจัดทำหมวดหมู่ การวิเคราะห์หลักฐานชั้นต้น กราฟ การตีความกราฟ และการอ่านเส้นเวลา สอดคล้อง กับสภาสังคมศึกษาแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา (NCSS, 2011, p. 13) ได้กล่าวไว้เช่นเดียวกันว่า ทักษะ วิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องมี การพัฒนาให้เกิดขึ้น โดยนักศึกษาครูควรมีการฝึกฝน ทักษะให้เกิดความชำนาญ ไม่เพียงแต่นักศึกษาครู สังคมศึกษาที่ต้องได้รับการพัฒนา ครูสังคมศึกษาที่สอน

อยู่ในสถานศึกษาก็มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาทักษะ วิชาชีพของครูสังคมศึกษาของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติการสอนสังคมศึกษาตามขอบข่าย เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาให้ประสบความสำเร็จ และเกิด ประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียนในการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการจัดการ เรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ของนักศึกษาครู สังคมศึกษา หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียน การสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครู สังคมศึกษา มีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัยธร วิชัยดิษฐ์ (2555, หน้า 196-197) ที่ทำการศึกษาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียน การสอนก่อนเรียนและหลังเรียน ที่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลการเรียนรู้หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน และ พิจิตรา ทีสุกะ (2556, หน้า 148) ทำการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบด้านความรู้ก่อนและ หลังการเรียนรู้ตามการพัฒนาแบบการจัดการเรียนการสอน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนความรู้ของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งการพัฒนาด้านความรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560, หน้า 25) ที่กล่าวถึงการนำสมรรถนะครูและเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ครูสู่การปฏิบัติ ว่าต้องมีการวางแผนการผลิตครูเพื่อให้ได้ ครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูมีความรู้ในเนื้อหาวิชาและ วิธีสอน เพราะครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาสังคม และการศึกษาของชาติ เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการพัฒนา บุคคลในสังคมให้มีความรู้ความสามารถ และนำความรู้ ที่ได้รับไปพัฒนาชาติบ้านเมือง เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ ให้แก่นักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือ ทำให้สำเร็จ เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

2.3 ความพึงพอใจของนักศึกษาครูสังคมศึกษา ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพของนักศึกษาครูสังคมศึกษา และนักศึกษา มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดในด้านประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับ สอดคล้องกับ ทศนีย์ ทองไชย (2556, หน้า 225) ทำการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังที่ Vroom (1964, pp. 91-103) กล่าวถึงทฤษฎีแห่งความคาดหวัง (Expectancy Theory) ว่าความคาดหวังภายในตัวบุคคลนั้น มีความต้องการและมีความคาดหวังในหลายสิ่งหลายอย่าง ดังนั้นจึงต้องพยายามกระทำการด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง เพื่อตอบสนองความต้องการหรือสิ่งที่คาดหวังเอาไว้ นั่น บุคคลก็จะได้รับความพึงพอใจ และจะมีความคาดหวังที่สูงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในครั้งนี้ นักศึกษาครูสังคมศึกษา ได้รับประโยชน์จากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ นักศึกษาเกิดความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- ทิศนา แคมมณี. (2555). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนีย์ ทองไชย. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการความรู้อัตนวิสัยปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิณสุดา สิริรังสรรค์. (2557). *การยกระดับคุณภาพ “ครูไทยในศตวรรษที่ 21”*. กรุงเทพฯ: มาตาการพิมพ์.
- พิจิตรา ทีสุทะ. (2556). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้วิจัยเป็นฐานวิชาการพัฒนาหลักสูตร* สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพ็ญพจน พ่วงแพ. (2557). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ข้อเสนอแนะ

1. อาจารย์ผู้สอนควรให้นักศึกษาได้มีโอกาสได้ศึกษาค้นคว้า ความรู้ และประสบการณ์เพิ่มเติมเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการแก้ปัญหาให้มากขึ้น ให้นักศึกษาได้เกิดมุมมอง ทักษะคิด การคาดการณ์เหตุการณ์ จากตัวอย่างที่หลากหลาย และได้ลงมือปฏิบัติแก้ปัญหาตามสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น
2. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเป็นทางเลือกหนึ่งของการพัฒนาความรู้ และศักยภาพด้านทักษะวิชาชีพของครูสังคมศึกษา สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะวิชาชีพของครูสังคมศึกษาด้านอื่นๆ โดยสามารถศึกษาถึงขั้นตอน กระบวนการ รวมถึงบทบาทของอาจารย์ผู้สอนตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่จะต้องเป็น ผู้กระตุ้นให้นักศึกษาได้แสดงความรู้และประสบการณ์ของนักศึกษา และให้เกิดความพร้อมที่จะรับความรู้และประสบการณ์ใหม่เข้าไปบูรณาการได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น
3. อาจารย์ผู้สอนควรมีการพัฒนาสื่อที่หลากหลาย ให้นักศึกษาได้เห็นตัวอย่างที่ชัดเจน รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า มีการสร้างบรรยากาศของการเรียนการสอนที่เอื้อให้นักศึกษาได้ผ่อนคลาย และเกิดประสิทธิภาพในการเรียน
4. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอื่นของหลักสูตรเพิ่มเติม
5. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพของครูสังคมศึกษาที่สอนสังคมศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- วินัยธร วิชัยดิษฐ์. (2555). *การพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาภูมิศาสตร์ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2556). *แผนการศึกษาาระดับอุดมศึกษาระดับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560). *ระบบและรูปแบบการผลิตครูและระบบวิจัยของสถาบันผลิตครูที่เหมาะสมกับสังคมไทยและความเป็นสากล*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2554). *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พิมพ์ครั้งที่ 3*. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- Delamare Le Deist, F, and Winterton, J. (2005). What is competence?. *Human Resource Development International*, 8(1), 27-46.
- Education Scotland. (2015). *Religious and moral education Principles and practice*. Available from: https://www.educationscotland.gov.uk/Images/rme_principles_practice_tcm4-540203.pdf. (2015, July 15).
- Gersmehl and others. (2015). *The Importance of Geographic Skills*. Available from https://education.nationalgeographic.com/education/geographic-skills/?ar_a=1. (2015, April 19).
- Grant, Susan. (2015). *Teaching and Assessing Skills in Economics “The key skills of an economist”*. Available from: http://assets.cambridge.org/97805215/48250/excerpt/9780521548250_excerpt.pdf. (2015, July 15)
- HTAA. (2015). *Historical skills. The History teachers’ Association of Australia*. Available from. <http://www.achistoryunits.edu.au/teaching-history/historical-skills/teachhist-skills.html>. (2015, April 19).
- Kelly, Melissa. (2015). *Skills Students Need to Succeed in Social Studies Classes*. Available from <http://712educators.about.com/od/socialstudies/tp/Skills-Student-Need-to-Succeed-in-Social-Studies-Classes>. (2015, April 19).
- Kirlin, Mary. (2003). *The Role of Civic Skills in Fostering Civic Engagement*. Available from <http://www.civicyouth.org/PopUps/WorkingPapers/WP06Kirlin.pdf>. (2015, July 15).
- NCSS. (2011). *The Part, Present, and Future of Social Studies Studies Teaching and Learning*. Available from http://www.pearsonhighered.com/assets/hip/us/hip_us_pearsonhighered/samplechapter/013256551x.pdf. (2015, March 26).
- Romiszowski, A.J. (1981). *Designing instructional system*. London: Kogan page.
- Steiner. E. (1988). *Methodology of theory building*. Sydney: Educology Research Associates.
- TCI. (2010). *Multiple Intelligence Teaching Strategies: Social Studies Skill Builder in Five Easy Steps*. Available from: <http://www.teachtci.com>. (2015, March 26).
- Vroom, W. H. (1964). *Working and Motivation*. New York: John Wiley and Sons.